

Vodnik za skrbnike

malih velikanov

(osirotelih mačjih mladičev)



zavetišče za živali
maribor



ČISTO
MOJE
MESTO

ISKRENA ZAHVALA GRE GENERALNEMU SPONZORJU, KI JE OMOGOČIL IZDAJO VODNIKA V TISKANI OBLIKI TER ZA MLADIČE IN NJIHOVE SKRBNIKE PRIPRAVIL PAKETE S KVALITETNO PRVO PREHRANO.



ROYAL CANIN®

HVALA VSEM PROSTOVOLJCEM, KI DARUJETE SVOJ ČAS IN ENERGIJO, DA NESEBIČNO POMAGATE ŽIVALIM V STISKI.

Vodnik bi bil zagotovo manj simpatičen brez privlačnih ilustracij, ki so delo Marka Horvata in oblikovalske žilice Marka Kolariča. Zahvala tudi lektorici Lei Cibrić, ki je odpravila tiskarske napake, ter pobudnicama projekta Mojci Grile in Katji Štumberger.



HVALA, KER STE SE ODLOČILI POMAGATI NEBOGLJENEMU BITJU IN MU REŠILI ŽIVLJENJE.

Vsako leto je v Sloveniji na tisoče mačjih mladičev, ki so nezaželeni, zavrženi ali ločeni od mater in niso sposobni skrbeti zase. Zavetišča in društva se tako vsako poletje srečujejo s prevelikim številom ranljivih mačjih sirot, ki potrebujejo posebno nego in skrb.

TUKAJ NASTOPITE VI.

ZAČASNO SKRBNIŠTVO JE VČASIH NJIHOVA EDINA
MOŽNOST ZA PREŽIVETJE.

NE SKRBITE, ZAGOTOVO VAM BO USPELO!



S pravimi informacijami, s primerno opremo ter z veliko mero odločnosti in ljubezni je vsakdo lahko rešitelj. S pomočjo tega vodnika boste prejeli vse potrebne informacije, kako lahko drobno bitje zraste v velikega, zdravega in neodvisnega mačka.

Večina mačjih sirot je potomcev zunaj živečih mačk, ki zaradi različnih vzrokov (pogin, bolezen, stres itd.) niso sposobne skrbeti za njih. Drugi so namerno zavrženi v smeteh, jarkih ali vrečah.

Ko najdemo mačjega mladiča ali leglo, najprej vedno preverimo, če je v bližini mladičev mačja mama, ki se utegne vrniti k njim. Morda je mačka samo odsotna zaradi hranjenja. Mladičev po nepotrebnem ne želimo ločiti od mame, saj tako resno zmanjšamo možnosti njihovega preživetja, hkrati pa ogrozimo zdravje mačke, pri kateri lahko prehitro odvzem sesnih mladičev vodi do vnetja seskov oz. mastitisa.

NA MAMO ČAKAMO OD 3 DO 6 UR,
ŠELE NATO JIH VZAMEMO IN OSKRBITO.

Zavrženi mladiči se zavedajo odsotnosti materine toplote. Na začetku so zaradi stresa zelo glasni in jokajoči, nato se počasi ohlajajo, postanejo lačni in v zadnji fazi apatični. Ker ne morejo uravnati telesne temperature, se podhladijo, preidejo v stanje kome in umrejo.

Zavrženi mladiči predstavljajo precejšnji izziv za najditelja, ki se jim odloči pomagati. Običajno najdemo mladiče podhlajene, lačne, nezaščitene in jokajoče.

NAJPREJ JIH VEDNO POSKUSIMO OGRETI, DA POSPEŠIMO PREBAVO.
ŠELE NATO JIM PONUDIMO PRIMERNO HRANO.

STE PRVIČ NADOMESTNI SKRBNIK? PREMISLITE, ALI JIM LAHKO NUDITE:

ČAS

Gre za začasno skrbništvo do dopolnjenega 8.–9. tedna starosti. Mladiči še prehitro odrastejo in gredo v posvojitev. Do takrat je potrebno hranjenje na nekaj ur ob določenem času - tudi ponoči! Hranjenje in nega na začetku nista dolgotrajna in sta odvisna od velikosti legla. Ali lahko poskrbite za njih tudi med službo? Kdo bo skrbel za njih, ko jih zaradi nepričakovane obveznosti ne morete nahraniti?



PROSTOR

Prve 3 tedne večinoma spijo in se omejeno gibljejo, zato ne potrebujejo veliko prostora (večji mačji boks, škatla). Idealno je, da so nameščeni v čistem, umirjenem in toplemu prostoru, ločeni od ostalih živali. Nikoli ne smejo biti na prepihu!

KAJ PA OSTALE ŽIVALI?

Vsaj prvi mesec jih ločimo od ostalih hišnih ljubljencev (idealno do prvega cepljenja). Pozneje, ko je kontakt zaradi njihove aktivnosti težje preprečiti, poskrbimo, da so živali, s katerimi pridejo v stik, redno cepljene in brez notranjih zajedavcev, zaradi manjše možnosti prenosa bolezni.

STROŠKI OSKRBE

Zaradi posebne mlečne formule in pozneje kvalitetne mačje hrane za mladiče, lahko stroški nanesejo nekaj 10 evrov na mesec. Vendar ne skrbite, lahko računate na našo podporo. Zavetišče materialno in strokovno pomaga vsem nadomestnim skrbnikom, ki skrbijo za njihove sirote, dokler se le-te ne vrnejo nazaj v zavetišče.

VSAKO SLOVO JE TEŽKO

Ne pozabite, da je plemenitost začasnega skrbništva rešiti žival z namenom, da za vedno najde svoj dom. Ne bodite žalostni in proslavite svoj izjemen dosežek, saj je le nekaj tednov ljubezni in nege pustilo odtis na življenju sirote!

KAJ OGROŽA MAČJE SIROTE?

NEPRIMERNA OSKRBA

sirot lahko privede do hudih zdravstvenih zapletov in celo smrti.

Najpogostejše napake so:

- hranjenje s kravjim ali kozjim mlekom, kar povzroči drisko in dehidracijo,
- pomanjkanje obvezne masaže trebuščka po hranjenju za normalno iztrebljanje,
- neprimerna temperatura okolja in možnost podhladitve ali celo opeklin z grelnikom,
- nepravilno hranjenje ali siljenje s hrano, kar lahko privede do aspiracijske pljučnice,
- pomanjkanje higiene in tveganje za infekcijske okužbe mladiča.

Mladiči imajo ob rojstvu sterilno črevesje, brez lastne bakterijske mikroflore. Ta se razvije v prvih dneh življenja. Zaradi počasnejše črevesne peristaltike lahko zdravila, sprememba hrane ali okolja in infekcije povzročijo velike spremembe v črevesju, kar se najpogosteje kaže z drisko.

PODHLADITEV (HIPOTERMIJA)

nastopi, ko telesna temperatura mladiča pade pod 35°C (1–3 dni stari mladiči) oz. pod 37°C (1–2 tedna stari mladiči). Kako hitro se to zgodi, je odvisno od starosti mladiča in temperature okolice. Gre za resen problem, saj se z ohlajanjem mladiča upočasni njegova prebava, delovanje imunskega sistema in organov, poveča pa se stres, zato so mladiči bolj dovzetni za okužbe. Vendar je potrebna previdnost pri ogrevanju podhlajenih mladičev. Ogrevamo jih postopoma, da jih ne ogrejemo prehitro ali s prevročim grelnim telesom, kar lahko privede do opeklin, dehidracije in šoka.

NIZEK KRVNI SLADKOR (HIPOGLIKEMIJA)

se pri novorojenih mladičih pojavi v roku 24 ur, če ne prejmejo hrane. Hipoglikemija lahko še hitreje nastopi zaradi driske, bruhanja, podhladitve ali hude okužbe, ki vodi v sepsu. S hranjenjem lačnega mladiča začnemo postopoma.

KOLOSTRUM je prvo materino mleko po rojstvu mladiča.

Bogat je s protitelesi, ki so pomembna za zaščito in razvoj imunskega sistema, in z beljakovinami, ki pomagajo pri razvoju mladiča. Mladiči morajo zaužiti KOLOSTRUM v prvih 24. urah po rojstvu, saj pozneje koncentracija protiteles v mleku začne upadati. Običajno začnejo sesati že prvi dve uri po rojstvu, kar je pomembno, saj tako od matere pridobijo protitelesa, ki jih ščitijo pred boleznimi do približno 6. tedna starosti (pasivna imunost).

Mladiči, ki od matere niso prejeli kolostruma, so dovzetnejši za mačje bolezni in zato bolj ranljivi.

KAJ OGROŽA MAČJE SIROTE?

DEHIDRACIJA

nastopi zaradi povečane izgube vode in elektrolitov iz telesa, kar je lahko posledica neješčnosti, podhranjenosti, driske, bruhanja ali podhladitve. Ali je maček dehidriran ugotovimo tako, da s prsti dvignemo kožo med lopaticami (turgor kože).

Pri zadostno rehidrirani živali se koža takoj vrne v prvotni položaj. Če se koža počasi vrne v prvotno obliko, je mladič blago dehidriran in poleg mleka potrebuje elektrolitski dodatek (cca. 1 ml, 3-krat na dan) ali podkožno infuzijo. Če se kožna guba ne poravnava dlje časa, gre za hujšo dehidracijo in mladič potrebuje veterinarsko oskrbo.

INFEKCIJSKA OBOLENJA

najbolj ogrožajo mladiče prva 2 tedna življenja v primeru, da ti niso zaužili dovolj kolostruma in ob odstavitvi med 6. in 8. tednom. Gre predvsem za virusne in bakterijske okužbe prebavil in dihal. Med 6. in 8. tednom starosti se postopoma začne zmanjševati koncentracija zaščitnih protiteles, ki so jih prejeli od matere (maternalna protitelesa) in pada do 14. oz. 16. tedna starosti. V primeru, da jih ne cepimo, postanejo dovzetni za virusna obolenja, npr. virus mačje kuge, herpes in calici virus.

PARAZITARNA OBOLENJA,

kot bolhe, garje, klopi in notranji zajedavci (trakulje in gliste), ki jih dobijo že od matere ali iz okolja, so lahko v večjem številu tudi usodni. Pijejo jim kri, povzročajo stres, prenašajo bolezni in odvzemajo hranilne snovi, kar lahko vodi v slabokrvnost in podhranjenost. Za zdrav razvoj je potrebno čim hitreje odpraviti parazite s primernimi sredstvi. Z nekaterimi virusi, bakterijam, glistami in drugimi povzročitelji bolezni (Rotavirus, Campylobacter, Echinococcus, Chlamydia, Coccidia, Giardia, Toxoplasma, Mycobacterium) se lahko okužijo tudi ljudje, najbolj otroci, zato sta izredno pomembna odpravljanje parazitov po navodilih in osebna higiena, predvsem umivanje rok.

Nekatera pršila proti bolham so varna že od 2. dneva starosti, ampule od 6. do 8. tedna dalje (Stronghold). Za odpravljanje notranjih zajedavcev pa od 6. tedna dalje (tabletki Drontal) ali ampula Profender od 8. tedna naprej.



OPREMA, KI JO POTREBUJETE, DA ...

... JIM BO TOPLO

- mačji boks/škatla z mehko odejo, brisačo, plišasto igračko za pripravo "mačjega gnezda"
- grelna telo (električna blazina, termoфор, plastenka/steklenica s toplo vodo)

... BODO NAHRANJENI

- mleko v prahu za mačje mladiče
- kvalitetna mokra hrana - starter za mladiče
- steklenička za hranjenje (flaška), brizga
- nizke posodice

... BODO ČISTI IN ZDRAVI

- papirnate brisače, robčki, vata za masažo trebuščka in higieno
- kvaliteten mačji pesek in nizka posoda za stranišče
- list za beleženje pridobljene teže in popitega mleka
- digitalni termometer za spremljanje telesne temperature (po potrebi)
- kuhinjska tehtnica (gramska, za redno tehtanje mladiča)
- probiotiki v primeru driske in visoko kalorična hrana (pločevinka Recovery, a/d v primeru bolezni/hujšanja)



Zelo pomembno je vzdrževanje higiene okolja, v katerem imamo mladiče. Pred in po rokovanju z mladiči si vedno umijemo roke, da preprečimo prenos virusov in bakterij. Pribor, s katerim hranimo mladiče, po vsakem hranjenju vedno temeljito umijemo in razkužimo v vreli vodi.

Pri vzgoji mačje sirote je pomembno, da si beležimo podatke - vodimo dnevnik hranjenja. Predvsem prve tedne je potrebno dnevno spremljati količino popitega mleka in pridobivanje telesne teže. Več podatkov kot imamo, bolj spoznamo navade mladiča in hitreje zaznamo morebitne težave. Tako bomo hitro opazili odstopanja povezana z zmanjšano ješčnostjo in morda preprečili najhujše.

Dnevnik hranjenja mačjih mladičev najdete na spletni strani www.zavetisce-mb.si

NAJPOMEMBNEJŠA JE DNEVNA RUTINA!

Ko določite starost mladiča in njegovo težo, je najpomembneje, da vzpostavite dnevno rutino, glede na njegove potrebe. To vključuje:

- hranjenje
- nežno stimulacijo oz. masažo trebuščka za lulanje in kakanje
- higieno glave in genitalij po hranjenju in iztrebljanju, da ostanejo suhi in čisti
- beleženje popitega mleka, teže sirote in morebitnih posebnosti
- božanje, lahko nežno s čisto in mehko zobno ščetko, da pospešimo krvožilni sistem
- cartanje in postavitev mladičev nazaj v čisto in toplo »гнездо«

KAKO POTEKA HRANJENJE?

- Pred in po hranjenju si vedno dobro umijemo roke.
- Mlečno mešanico za mačke mladiče zmeraj pripravimo po navodilih proizvajalca!
- Vsa oprema mora biti čista in razkužena. Vodo, s katero pripravimo mlečni dodatek, obvezno zavremo, da uničimo morebitne patogene bakterije.
- Vedno pripravimo količino mleka, ki jo mladič poje v 24 urah. Mlečno formulo, ki je ostala od predhodnega hranjenja, lahko shranimo v hladilniku za naslednje hranjenje, vendar ne dlje kot 24 ur.
- Mleko mora biti primerno ogreto na temperaturo telesa (37°C), da ni prevroče, saj se mladič lahko opeče, ali premrzlo, kar mu povzroči drisko.

Ko začnemo s hranjenjem, je najbolje, da sedimo in si v naročje damo brisačo, na katero položimo mladiča, ali pa ga zavijemo v brisačo, da mu je toplo.

ALI JE MLEKO PRIMERNO OGRETO?
Preden začnemo s hranjenjem, si kapneto kapljico pripravka na zapestje. Če občutimo blago toploto in nas ne zapeče, je mleko primerne temperature.

ALI JE ODPRTINA NA FLAŠKI DOVOLJ VELIKA?
Ko flaško obrnemo, mora mleko počasi, po kapljicah in samodejno kapljati iz flaške.

NIKOLI GA NE OBRAČAMO NA HRBET, zaradi nevarnosti vdora mleka v sapnik. Mladič naj leži na trebuščku.

FLAŠKE NIKOLI NE STISKAMO, DA BI POSPEŠILI PRETOK MLEKA, saj lahko povzročimo aspiracijsko pljučnico.

Flaško držimo nekoliko višje in pod kotom, da ima mladič med sesanjem malce iztegnjeno in dvignjeno glavico. S tem preprečimo požiranje zraka.



Na začetku mu po potrebi pomagamo zaznati dudo in mu jo nežno vstavimo v usta. Ko začne sesati, čutimo blago moč sesanja, mladič se umiri, osredotoči se na sesanje, ušesa mu v ritmu sesanja migajo, zraven morda še godrnja ali prede. Če med hranjenjem prihaja mleko skozi nosnice ali začne mladič kašljati, takoj prenehajte s hranjenjem in preverite velikost odprtine na flaški.



Predvsem na začetku si lahko pri hranjenju pomagamo z 1–2 ml brizgo, da imamo večji nadzor nad zaužito količino mleka. Če hranimo s flaško, moramo paziti na primerno velikost odprtine in moč sesanja.

PREHRANSKE POTREBE IN HRANJENJE MLADIČA

STAROST	TELESNA TEŽA	KOLIČINA MLEKA NA HRANJENJE	POGOSTOST HRANJENJA
0-1 TEDEN	75-150 G	2-6 ML	VSAKI 2 URI
1-2 TEDNA	150-250 G	6-10 ML	2-3 URE
2-3 TEDNA	250-350 G	10-14 ML	3-4 URE
3-4 TEDNE	350-450 G	14-18 ML	4-5 UR
4-5 TEDNOV	450-550 G	18-22 ML	5-6 UR
5-8 TEDNOV	550-850 G	ODSTAVITEV - POGOSTEJE PONUDITI MOKRO HRANO	NA 6 UR

*Mladiči naj bi v povprečju z vsakim dnevom pridobili 10-15 g oziroma 7-10 % telesne teže.

PREKOMERNO HRANJENJE

je nevarno, saj privede do driske in dehidracije mladiča.

POMANJKANJE HRANJENJA

ogroža življenje. Mladiči, ki so podhranjeni, so nemočni in sprva glasno mijavkajo. Če pomanjkanje hranjenja traja nekaj dni, postanejo apatični, dehidrirani, shujšani in se začno ohlajati, kar privede do smrti.

Pomembno je, da mladiča ne nahranimo preveč naenkrat. Kapaciteta trebuščka mladiča, starega do enega tedna, je približno 4 ml, kolikor naj tudi znaša posamezen obrok. Manjše in šibke mladiče, ki ne morejo pojesti zadostne količine mleka v enem obroku, je potrebno hraniti pogosteje in z manjšo količino hrane.

URAVNAVANJE TELESNE TEMPERATURE

Do 4. oziroma 5. tedna starosti mladiči ne morejo sami uravnavati telesne temperature, zato je zelo pomembno, da jim z grelnimi telesi nadomestimo toploto, ki bi jo sicer prejeli od matere. S termofori, z električno blazino ali s toplo plastenko/steklenico (ovito v brisačo, da preprečimo opekline) zagotavljamo neposredno toploto med 36 in 38°C. Soba, kjer so nameščeni, mora biti ogrevana (vsaj 25°C) in ne sme imeti prepriha. Grelne blazine naj bodo tako velike, da pokrivajo največ polovico gnezda, in pokrite z brisačo. Tako je mladičem omogočen umik, če jim je prevroče.

Zagotavljanje ustrezne telesne temperature je pomembno za normalno delovanje prebavnega sistema, absorpcije hranilnih snovi in razvoj mladičev.

NAVAJANJE NA MOKRO HRANO

Med 4. in 7. tednom starosti mladiče počasi navajamo na mačjo hrano. S privajanjem na hrano začnemo postopoma tako, da jim med 3. in 4. tednom mešamo toplo mešanico mleka s pasirano konzervo za mačje mladiče (starter) ali zmešamo toplo vodo s pasirano konzervo. Postopoma jih začnemo redkeje hraniti po flaški ali jim pred časom za hranjenje damo na razpolago mokro hrano ter jih tako spodbudimo k prehodu na mokro hrano.

Od 5. tedna dalje jim ponudimo tudi brikete za mačje mladiče, za piti pa jim ponudimo vodo iz posodice. Pomembno je, da jim pri prehodu na mokro hrano redno kontroliramo težo, saj imamo tako večji nadzor nad uspešnostjo uvajanja na mokro hrano.

STIMULIRANJE IZTREBLJANJA IN URINIRANJA

Mladiče do 3. tedna starosti po vsakem obroku obvezno stimuliramo za odvajanje urina in blata.

Običajno to stori muca z lizanjem mladičev po njihovih spolovilih in trebuščkih. Ta akt spodbudimo tako, da po hranjenju nežno masiramo ali podrgnemo mladičev trebušček in analno področje s toplo, lahko rahlo vlažno krpo, vato ali papirnatim robcem, dokler se mladič ne polula in pokaka. Za tem poskrbimo, da je predel okoli splavila vedno čist in suh, da ne pride do vnetja kože.

Ni nujno, da mladič iztreblja blato vsak dan, mora pa urinirati po vsakem obroku. Normalno blato je pastozne konsistence in rumene (gorčične) barve.

NAVAJANJE NA MAČJI WC

Med 3. in 4. tednom, ko mladič začne sam hoditi in iztrebljati, ga počasi navadimo na opravljanje teh potreb na pesku. To storimo tako, da mladiča po hranjenju postavimo v posodo s peskom (stranišče, ki je prilagojeno glede na njegovo velikost), kamor se bo verjetno polulal.

Pesek naj bo naraven in neodišavljen.



SOCIALIZACIJA MLADIČA OD 3. DO 9. TEDNA STAROSTI

Obdobje socializacije imenujemo tudi »kritično obdobje«, saj odločilno vpliva na mladičev razvoj in obnašanje v odrasli dobi.


Izkušnje iz tega obdobja imajo velik vpliv na mačji temperament in osebnost. Zato je pomembno, da se socializacije lotimo postopoma in na pravi način.

SOCIALNI RAZVOJ

se začne, ko mladiči začnejo raziskovati okolico in ostale v leglu. Pomembno je, da jih med 3. in 6. tednom predstavimo tudi drugim ljudem in živalim (zdravim in cepljenim). Raziskave kažejo, da so mladiči, ki med 5. in 7. tednom spoznajo različne ljudi, manj zadržani do tujcev v odrasli dobi. Bistveno je, da v tem obdobju mladiča rokujejo ali se igrajo z njim različni ljudje, vendar ne pretirano.

OBOGATITEV OKOLJA IN IGRA

z drugimi mladiči se začne že v leglu od 3. tedna dalje. Ko se med 6. in 8. tednom začnejo igrati in »resneje raziskovati« okolico, je ključno, da jih postopoma izpostavimo predmetom in zvokom, ki jih bodo srečali v odraslem obdobju. Okolje obogatimo z igračkami, škatlami, tuneli ...



V tem obdobju jih tudi začnemo nežno krtačiti, prvič kopamo, očistimo ušesa, po potrebi uredimo kremplje, predstavimo jim zvok sesalca, glasnejšo glasbo, žogo ...

Ključno je, da jim nove zvoke in stresne situacije predstavimo postopoma (vsak dan po malem), saj je izpostavitve manjšemu stresu za krajši čas ključnega pomena, da se lahko maček v odrasli dobi samozavestno in umirjeno spoprime z različnimi stresnimi situacijami.

Prevelika količina stresa naenkrat pa lahko pozneje pri mačku povzroči živčnost, tesnobo in agresijo.



JE MLADIČ ZDRAV? KDAJ UKREPATI?

Zdravi mladiči imajo svetleče oči, gladek kožuh in zaobljen trebuh. Normalna telesna temperatura, merjena rektalno (v zadnjični odprtini), znaša med 38 in 39 °C. Pojavnost bolezni pri mladičih je pogosta in neredko mladiče tako prizadenejo, da celo poginejo.

Zato je zelo pomembno, da se stori vse, da do okužbe ne pride oziroma da se bolezen prične čim hitreje zdraviti. Prej, ko začnemo zdraviti, večja je verjetnost ozdravitve. Kadarkoli sumite, da je z mladiči kaj narobe, lahko pokličete v zavetišče in prosite za nasvet veterinarja. Če bo mogoče, boste prejeli navodila in sami pomagali mladičem oziroma jih po predlogu veterinarja pripeljali v zavetišče na zdravljenje.

Zavetišče obvestite in prosite za nasvet veterinarja, če opazite:

- gnojen izcedek iz oči in nosu, pomanjkanje apetita,
- apatičnost (pomanjkanje energije), nezavest,
- drisko, ki traja tri ali več obrokov,
- bruhanje,
- izgubljanje teže,
- kašljanje ali kihanje, oteženo dihanje,
- brezdljučna mesta s pordelo kožo, ki se večajo,
- kri v telesnih izločkih (urin, blato, izcedek iz nosu) ali krvavitev,
- poškodbo (če ga povozi avto, pade z višine, če stopite na mladiča itd.).

Če je potrebno uporabiti zdravila, jih vedno dajajte na mizi, pultu itd. in ne v naročju, da mladič ne poveže pestovanja v naročju z nečim slabim.

Za lažje obvladovanje lahko mladiča najprej zavijete v brisačo in šele potem aplicirate zdravilo.



OBOLENJE ZGORNJIH DIHALNIH POTI

je posledica virusnih (herpes, calici virus) in/ali bakterijskih infekcij. Blaga oblika obolenja se kaže z izcedkom iz nosu in/ali oči (ki je lahko prozoren do rumeno-zelen, torej gnojen) in s kihanjem. Hujša oblika se kaže s povečano telesno temperaturo, z zmanjšanim apetitom, z dehidracijo in z zlepljenimi ali s poškodovanimi očmi (ulkus). Ker gre za izjemno nalezljivo obolenje, ki se širi z nosnim ali z očesnim izcedkom, z direktnim kontaktom in s pripomočki za hranjenje, je pomembno, da obolele mladiče obvezno ločimo od zdravih ter skrbimo za higieno rok in predmetov. Glede resnosti obolenja in zdravljenja se posvetujemo z veterinarjem.

MAČJA KUGA - FPV

(mačja panlevkopenija) je akutna virusna bolezen mačk, za katero so značilni nenaden izbruh, depresija, povišana telesna temperatura, bruhanje, driska, močna dehidracija in visoka smrtnost. Povzročitelj je mačji parvovirus (FPV), ki je zelo odporen in v okolju brez težav preživi tudi 1 leto in več. Virus v telo vstopi skozi prebavila ali nosno votlino. Mačke se okužijo preko direktnega kontakta z okuženo živaljo ali njihovimi izločki. Virus se iz telesa izloča z urinom in blatom do 6 tednov po okrevanju. Mladiči se lahko okužijo že v maternici. Virus se prenaša preko kontaminiranih oblek, čevljev, rok, posod, posteljnine in kletk, najverjetneje pa tudi s pomočjo bolh in drugih insektov. Zato sta stroga higiena in ločitev obolele živali izredno pomembna. Bolezen najpogosteje izbruhne pri mladih necepljenih mačkah, smrtnost in obolevnost pa sta največji pri starosti do 5 mesecev. V primeru perakutne oblike lahko mačke poginejo v 12 urah. Kljub terapiji je smrtnost izjemno visoka.

MAČJA LEVKOZA (FELV)

je kronična bolezen mačk, ki jo povzroča virus mačje levkoze (FeLV). Mladiči se lahko okužijo že v maternici, med sesanjem ali med materinim umivanjem. Mladiči, okuženi ob rojstvu, običajno slabše napredujejo in lahko že zelo zgodaj umrejo. Okuženi mladiči so lahko shujšani, imajo vročino, so apatični in imajo blede sluznice zaradi anemije. Bolezen potrdimo s hitrim testom za mačjo levkozo (FeLV test).



MAČJI INFEKCIOSNI PERITONITIS (FIP)

je fetalna virusna bolezen, ki ga povzroča mačji koronavirus (FCoV). V večini primerov povzroča le blage infekcije dihal in prebavil, FIP se razvije v 5–10 % okužb. Ni še povsem jasno, zakaj se FIP razvije pri nekaterih mačkah, pri drugih pa ne. Mačke se okužijo po oralni poti, običajno preko stika z okuženim mačjim straniščem ali preko sline, mladiči pa se lahko okužijo preko placente okužene matere. Mladiči okuženih mater se rodijo lažji, slabše priraščajo, imajo težave z dihanjem in v nekaj dneh umrejo. Sicer se mladiči običajno okužijo pozneje, ko izgubijo maternalna protitelesa, po 6. tednu starosti, bolezen pa se lahko pojavi v dveh oblikah – v suhi (kronični) in mokri (akutni) obliki.

GLIVIČNO OBOLENJE – MIKROSPORIJA

je najpogostejše glivično obolenje mladičev in je tudi zoonoza. Povzroča jo gliva *M. canis* in prizadene vse odlakane sesalce. Mladiči se okužijo od matere ali iz okolja. Prizadeti so koža, kremplji in dlaka. Pojavijo se okrogla, brezdlčna mesta z vneto, srbečo kožo. Ker njihov imunski sistem še ni popolnoma razvit, se bolezen lahko hitro razširi po celotnem telesu. Mladiče je treba obvezno ločiti, pri rokovanju z njimi pa je potrebno nositi zaščitne rokavice in se o terapiji posvetovati z veterinarjem. Diagnoza se postavi z WOOD svetilko in z gojiščno preiskavo.



Kljub našemu trudu, da rešimo osirotele mladiče, jih pravilno hranimo in jim zagotovimo vso potrebno nego in skrb ter tudi veterinarsko oskrbo, nekateri od njih umrejo.

Smrt sirote je zato vedno čustveno težka preizkušnja za njenega skrbnika. Zelo pomembno je razumeti in sprejeti, da kljub našemu naporu morda ne bo uspelo preživeti vsem mladičem. Pomembno je, da se tega zavedamo in kljub temu poskrbimo, da vsakemu mačjemu mladiču nudimo toplino, ljubezen in skrb, ki jo v danem trenutku potrebuje.

RAZVOJNI MEJNIKI MLADIČA PO TEDNIH

ČISTO DROBCENI

Drobceni in ranljivi potrebujejo nežno in skrbno nego.

NOVOROJENČEK



- vidna posušena popkavnica
- zaprte oči in ušesni kanal
- ne uravnavajo telesne temperature

1. TEDEN



- popkavnica odpade
- med 8-12 dnevom odprejo oči
- predejo

2. TEDEN



- popolnoma odprte modre oči
- tresoča, nestabilna hoja
- pokončna ušesa (razvoj sluha)

MALI KORENJAKI

Pomagamo jim doseči razvojne mejnike do samostojnosti.

3. TEDEN



- prvi zobki (sekalci)
- normalna hoja, odprt ušesni kanal
- navajanje na mačji WC

4. TEDEN



- prvi zobki (podočniki)
- samozavestna hoja, izboljšanje vida in sluha, samostojno umivanje, igra

5. TEDEN



- prvi zobki (ličniki)
- sami uravnavajo telesno temp.
- privajanje na mokro hrano

VELIKI KORENJAKI

Neodvisni, razigrani in družabni - pripravljeni na posvojitvev.

6. TEDEN



- vsi zobki izraženi
- samostojno hranjenje
- ANTIPARAZITIKI , CEPLJENJE

7. TEDEN



- sprememba barve oči v odraslo
- koordinirana hoja in igra

8. TEDEN



- pripravljeni na posvojitvev
- ANTIPARAZITIKI
- ponovno CEPLJENJE čez 1. teden

Vsak mladič je zgodba zase, zato lahko doseže pomembne razvojne mejnike nekoliko različno, kar seveda ni nič narobe.

ISKRENA HVALA VSEM DONATORJEM ZA IZKAZAN INTERES
IN POMOČ PRI IZVEDBI PROJEKTA.



Transforming Lives



LITERATURA

1. England G., von Heimendahl A. (2010). BSAVA Canine and Feline Reproduction and Neonatology. Cambridge.
2. E. Bush J. (2000). Neonatal kitten care. SPCA San Francisco.
3. Shaw H., S. Lueschen (2019). Orphan kittens: a guide to saving the tiniest felines. Kitten Lady, San Diego.
4. <https://yoursPCA.org/wp-content/uploads/2018/04/Cats-and-Kittens-Foster-Manual-April-2018.pdf>

